

PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA • 2025. február 15.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ

PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

Javítási és értékelési útmutató

2025. február 15.

STUDIUM GENERALE
TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

ExxonMobil

zyDiákok
éveA Te utad

MINDEN 1% SZÁMÍT!

AZ ÉRETTSÉGIBEN IS, AZ ADÓJÁBÓL IS!

Győzd meg a szüleid, hogy ajánlják fel az adójuk 1%-át a Studium Generale Alapítványnak!

Adószámunk: 19669814-1-43

A felajánlásoknak köszönhetően diákok ezreinek segítünk felkészülni az érettségire minden évben!

További információ a honlapunkon:
www.studiumgenerale.hu/ado-1/

1. Ókori vallások (Összesen 4 pont.)

a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Vallások	Kép betűjele
Buddhizmus	C
Brahmanizmus	F
Taoizmus	B
Konfucianizmus	E
Egyiptomi politeizmus	A
Görög-római istenek	D

b) Az emberek (más nézet szerint általában az élőlények) lelke haláluk után bizonyos idő elteltével új emberi (más nézet szerint emberi vagy állati) testben ismételtén megszületik. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

2. Középkori uradalom felépítése (Összesen 4 pont.)

a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Számozás	Megnevezés
1	jobbágytelek
2	majorság / allódium
3	közös (használatú/felhasználású) területek
4	dűlő/külső jobbágytelek

b) A földesúr védelmet, valamint hosszú távú használatra földet adott a jobbágyoknak. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

c) A jobbágy által a földesúr saját kezelésű földterületén, a majorságban elvégzett munka. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

3. Anjou-kori gazdaságpolitika (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

a) 1.; 3.; 1.

b) Megszűnt a kamara hasznából/pénzrontásból származó jövedelem, ezért csökkentek a királyi kincstár bevételei. (A válasz más helyes megfogalmazásban is elfogadható)

4. Felvilágosodás eszmerendszere (Összesen 4 pont.)

(Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Állítás	Montes- quieu	Rous- seau	Mind- kettőre	Egyikre sem
a) Az angol felvilágosodás jelentős gondolkodója volt.				X
b) Az emberi szabadságjogok és az államhatalom korlátozásának fontosságát hangsúlyozta.			X	
c) Az ideális államban a hatalmat kizárólag a nép közvetlenül gyakorolja, államszervezetek nélkül.		X		
d) Nem utasítja el a cenzusos választási rendszert.	X			

e) A magántulajdon létezését a társadalmi problémák egyik eredeteként kezelte.		X		
f) A három hatalmi ág teljes szétválasztását látja szükségesnek a zsarnokság elkerülése érdekében.	X			

c) Nikolausz Kopernikusz/Kopernikusz (1 pont)

5. Három részre szakadt Magyarország gazdasága (Összesen 3 pont.)

a) Lábon kihajtható szarvasmarha/ szürkemarha; hajdú/fegyveres marhapásztorok (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

b) A korabeli közlekedési feltételek nem tették lehetővé a Nyugat-Európával való kereskedelmet. / Nagyobb mennyiségű árucikket kizárólag szárazföldön tudtak szállítani a kereskedők, így az északi és nyugati szomszédos országokra korlátozódott a kereskedelem, pl.: Lengyelország, Csehország, Észak-Itália. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

c) 1.; 4. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

6. XIX. századi gyarmatosítás (Összesen 4 pont)

a) 2. (0,5 pont)

b) Amerikai Egyesült Államok / USA (0,5 pont)

c) Új, közvetlen kereskedelmi vízi útvonalat nyitott Európa és Ázsia között. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

d) 1. (0,5 pont)

e) Fashoda (1 pont)

f) Egyiptom. / A Szuézi-csatorna bebiztosítása miatt. / Afrika északról délre való meghódításának koncepciója miatt. / A Kairó-Fokföld vasútvonal megépítése miatt. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (0,5 pont)

7. A dualizmuskori politika (komplex tesztfeladat) (Összesen 7 pont.)

a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
A Balközép Párt el szerette volna törölni a Monarchia közös ügyeit, azonban nem szeretett volna függetlenedni Ausztriától.		X
A Deák Ferenc által vezetett Országos 48-as Párt volt a Balközép Párt fő ideológiai ellenfele a kiegyezést követően.		X
A Balközép Párt támogatta a Monarchia közös hadseregszervezését.		X
A Balközép Párt tagjai a korábbi Határozati Pártból váltak ki.	X	

b) A hatékony parlamenti munka, valamint a döntéshozatal szándékos akadályozása/megbénítása az ellenzék irányából, pl.: órákon át tartó parlamenti felállások, név nélküli szavazások kezdeményezése. / „Agyonbeszélés művészete.” (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

c) A haderőfejlesztési javaslatok/a véderővita folytonos elnapolása okán. / Az ellenzék alapjaiban utasította el a kiegyezést és az általa létrejött politikai intézményeket, így az ülésező parlamentet is. Éppen ezért az obstrukció volt az egyetlen eszközük, ami így központi kérdéssé vált. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (Más helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)

d) zsebkendőszavazás; Tisza István. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

e) Ellenzéki pártokból álló koalíció; egy belpolitikai válság kialakulását; nem került kinevezésre; Wekerle Sándor. (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

8. Második világháborút lezáró békekonferenciák (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

a)

Teheráni konferencia	B, D
Jaltai konferencia	B, C
Potsdami konferencia	A, E

b) Kollektív bűnösség elve

c) 1943

9. Magyarország gazdasága a két világháború között (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

a) Elcsatolták Magyarország jelentős agrárterületeit, ami az élelmiszerexport csökkenéséhez vezetett. / A háború után a környező országok protekcionista gazdaságpolitikát folytattak, így bezárultak a felvevőpiacok. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

b) A magyar ipar szerkezetváltáson ment keresztül az új húzóágazat a könnyűipar lett. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

c) A húzóágazat a nemzetgazdaságnak az az ágazata, amelynek termékei jelentős szerepet töltenek be az exportban és a GDP-termelésben, hiszen megrendelésekkel látja el a többi iparágat, ezzel válik húzóágazattá. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

d) A nagy gazdasági világválság. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

e) Magyarország kereskedelmi szerződést kötött Olaszországgal, ami növelte az exportot. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

10. Kommunista hatalomátvétel Kínában (Összesen 4 pont.)

a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
A Kínai Kommunista Párt 1921-ben alakult meg Mao Ce-tung vezetésével moszkvai támogatással.		X
A kínai polgárháború a Csang Kaj-sek által vezetett Kuomintang Mao Ce-tung által vezetett nemzeti erők között zajlott.		X
A KKP harcát a kínai társadalom túlnyomó többségét alkotó parasztságra alapozta, ezért földet ígértek a parasztnak.	X	
A polgárháború során a Koumintang erői Tajvanra szorultak vissza, így a kommunisták 1949-ben kikiáltották a Kínai Népköztársaságot.	X	
Az 1958-ban meghirdetett „nagy ugrás” időszakának köszönhetően Kínában rohamosan megnövekedett az életszínvonal.		X
A kulturális forradalom alapját a maoizmus képezte, amely a kínai társadalom „burzsoá befolyásoktól” való megtisztítására törekedett.	X	

b) Mao Ce-tung elutasította a Sztálin halálát követő szovjet revizionizmust és enyhülést, ő továbbra is az osztályharc folytatását szorgalmazta, mely a kulturális forradalomban csúcspontot ért el. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) / (Más helyes válasz is elfogadható.) (1 pont)

11. Kádár-korszak társadalma (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

Állítás	A kép(ek) betűjele(i)	
a) A rendszer végnapjait testesíti meg a kép.	D	
b) Bevezetése nagyban segítette a pártállam akaratának érvényesítését és az azzal való megbékélést.	A	F
c) Megjelenik rajta a rendszer gazdasági vakfoltja.	B	D
d) A karikatúrán látható a rendszer hozzáállása a művészethez.	E	
e) A korszakban újdonságszerűen hatott a megjelenése, de hosszútávon negatívan érintette a lakosság mentális egészségét.	D	F

12. Mai modern Magyarország intézményrendszere (Összesen 3 pont.)

a) Miniszterelnök; országgyűlés; Kúria; kormány (Elemenként 0,5, összesen 2 pont.)

b) Közvetett demokráciáról akkor beszélhetünk, amikor a nép a közhatalmat nem közvetlenül, hanem választott képviselői, a közvetett vagy képviseleti demokrácia intézményei útján gyakorolja. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.) (1 pont)

13. A földrajzi felfedezések gazdasági hatása (rövid)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a földrajzi felfedezések gazdasági hatásait mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–2		
	T Rögzíti, Amerika 1492-es felfedezését és legalább egy lényegi térbeli elemet a témához kapcsolódóan (pl. a felfedezések első hulláma Portugáliából és Spanyolországból indult. / A világkereskedelem központja Nyugat-Európa lett. / Amerika volt a felfedezett kontinens.).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–4		
	K1 Szakszerűen használja a témához kapcsolódó általános és történelmi fogalmakat (pl. árforradalom, kontinentális munkamegosztás, centrum, periféria, kereskedelmi háromszög, aranyéhség, iparcikkek, nemesfém, gyarmat)	0	1	2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá.	0–6		
	F1 Rögzíti a térkép alapján, hogy a levantei kereskedelem vesztett a jelentőségéből <i>vagy</i> a Hanza-kereskedelem erősödött, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A levantei kereskedelem hanyatlását az Afrikát megkerülő útvonalak felfedezése okozta. / A Hanza-kereskedelem továbbra is meghatározó maradt, mert ezen keresztül iparcikkeket kereskedtek nyersanyagért.).	Rögzítés		
		0	1	
	Megállapítás			
	0	1	2	
	F2 Rögzíti a szöveges forrás alapján, hogy a kontinentális munkamegosztás révén Nyugat-Európában fellendült az ipar és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Megjelentek a manufaktúrák, amik nagyobb termelést tettek lehetővé. / Keleten elmélyülnek a feudális viszonyok, miközben nyugaton lazulni fognak. / A dráguló élelmiszerárak okozta romló cserearány miatt volt szükség a nagyobb mértékű ipari termelésre.).	Rögzítés		
		0	1	
Megállapítás				
0	1	2		
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–6		
	E1 Rögzíti árforradalom jelenségének kialakulását <i>majd</i> ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A gyarmatokról beáramló nemesfém és a népességnövekedés okozta a drágulást. / Az iparcikkek és a mezőgazdasági termékek ára nem egyenlő arányban növekedett.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
0	1	2		

<p>E2 Rögzíti, hogy kialakult a kereskedelmi háromszög, majd ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A kereskedelmi háromszög pontjai Nyugat-Európa, Afrika és Amerika voltak. / Az átalakuló világkereskedelemnek Nyugat-Európa lett a központja. / Nyugat-Európába nemesfém és nyersanyag áramlott és onnan iparcikkeket exportáltak. / Afrikába iparcikkeket szállítottak rabszolgákért cserébe. / A rabszolgákat Amerikába vitték, ahonnan a nemesfém, nyersanyagot és mezőgazdasági termékeket vittek Európába.).</p>	Rögzítés		
	0	1	
	Megállapítás		
	0	1	2
<p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i></p>			
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM			20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM			10

14. A koreai háború (rövid)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a koreai háború eseményeit mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–2		
	T Rögzíti időbeli elemként, hogy a koreai háború 1950-1953 között zajlott. Valamint rögzíti az elemzendő esemény térbeli vonatkozását pl. a háború a Koreai Köztársaság és Koreai Népi Demokratikus Köztársaság között dúlt. / A két szuperhatalom (Szovjetunió és Amerikai Egyesült Államok) szembenállása jellemezte a korszakot.	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–4		
	K1 Szakszerűen használja a témához kapcsolódó általános és történelmi fogalmakat (pl. hidegháború, demarkációs vonal, ENSZ, demokratikus, kommunista, fegyverszünet, hadsereg, demilitarizált övezet, állóháború).	0	1	2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó beépíti a válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–6		
	F1 Rögzíti, hogy északon szovjet mintára kommunista állam jött létre, míg délen kapitalista, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A KNDK-t a szovjetek ösztönözték, hogy támadja meg a Koreai Köztársaságot. / A háborúval Sztálin célja a szovjet befolyás és a kommunista térnyerés fokozása volt, míg velük szemben az USA és az ENSZ ennek	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		

	a megállításáért küzdött. / A háborúba később kínai önkéntesek is becsatlakoztak észak támogatására. / Az amerikaiak a dominó-elv miatt akarták megállítani a kommunizmus terjeszkedését.).	0	1	2
	F2 Rögzíti, hogy a harc az északi 38. szélességi fok körül, a mai demarkációs vonalon megrekedt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A harci eseményeket a Panmindzsonban megkötött fegyverszüneti egyezmény zárta le. / A fegyverszünet máig érvényben van, békeszerződést pedig a mai napig nem írtak alá. / A 38. szélességi fok körül demilitarizált övezetet hoztak létre a két állam között.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–6		
	E1 Rögzíti, hogy a koreai háború a hidegháború egyik első konfliktusa volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A hidegháború a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok közötti világnézeti, gazdasági és politikai szembenállás továbbá fegyverkezési, valamint űrverseny volt. / A két szuperhatalom csak közvetetten támogatta a harcoló feleket, egymásnak nem üzentek nyíltan hadat.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy a háború az északiak támadásával kezdődött, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A délieknek az északiakat az USA és az ENSZ beavatkozásával sikerült visszaszorítaniuk. / A kínaiak az északiakat kezdték el támogatni, miután az ENSZ hadserege megszállta Észak-Koreát.).	Rögzítés		
	0	1		
		Megállapítás		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				20
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM				10

15. Törökellenes küzdelmek a vegyesházi királyok korában (hosszú)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a törökellenes küzdelmekről ír a vegyesházi királyok korában. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–4		
	T1 Rögzíti a téma egy időbeli elemét a témához kapcsolódóan (pl. Luxemburgi Zsigmond uralkodása (1387–1437), I. rigómezei csata (1389), nikápolyi csata (1396), temesvári országgyűlés (1397), Hunyadi János kormányzósága (1446-1452), hosszú hadjárat (1443-1444), drinápolyi béke (1444), várnai csata (1444), II. rigómezei csata (1448), Konstantinápoly elfoglalása (1453), nándorfehérvári diadal (1456)).	0	1	2

	T2 Rögzíti az elemzendő események és jelenségek térbeli vonatkozását (pl. Magyar Királyság, Nikápoly, Galambóc, Szerbia, Temesvár, Rigómező, Drinápoly, Várna, Nándorfehérvár).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Szakszerűen használja a témához tartozó, általános fogalmakat (pl. király, hadjárat, országgyűlés, kormányzó, béke, hadsereg).	0	1	2
	K2 Szakszerűen használja a témához tartozó konkrét fogalmakat, (pl. végvárrendszer, telekkatonaság, szekérvár, ütközőállam, huszita harcmodor. janicsár, szpáhi, hosszú hadjárat).	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával és saját következtetéseivel támasztja alá. (Négy, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás.)	0–12		
	F1 Rögzíti, hogy a keresztény seregek 1396-ban a nikápolyi csatában vereséget szenvedtek és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Luxemburgi Zsigmond a csatavesztést követően védekező politikát folytatott a törökökkel szemben. / A keresztény sereg vereségében nagy szerepet játszott a közös nyelv hiánya okozta kommunikációs probléma.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	0	1	2	
	F2 Rögzíti, hogy Luxemburgi Zsigmond elrendelte a telekkatonaság rendszerének bevezetését az 1397-es temesvári országgyűlésen, és ezzel kapcsolatban megállapítást tesz (pl. A birtokos nemességet 20 jobbágytelkenként egy lovas íjász kiállítására kötelezte a királyi udvar. / A telekkatonaság rendszere nem bizonyult hatékonnak, hiszen a nemesek nagy része nem tudott ennyi lovas íjászt fenntartani.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	0	1	2	
	F3 Rögzíti, hogy Hunyadi János a huszita harcmodorból merített <i>vagy</i> zsoldos katonákat alkalmazott seregeiben, és ezzel kapcsolatban megállapítást tesz (pl. Ezek a modern taktikai újítások jelentős előnyt biztosítottak a török seregekkel szemben. / Ez tette lehetővé, hogy felvegyék a törökkel szemben a versenyt a harcszíntereken. / Jellemzői a szekérvár és a tüzérség alkalmazása volt. / A huszita sereg gyalogosokból, könnyűlovasokból és zsoldosokból állt.).	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
0	1	2		
F4 Rögzíti a forrás alapján, hogy 1443-tól 1444-ig sor került a Hunyadi János által vezetett hosszú hadjáratra, és ezzel kapcsolatban megállapítást tesz (pl. Ennek lezárása, a drinápolyi béke rövid enyhülést hozott a	Rögzítés			
	0	1		

Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	török fenyegetésben / ez volt az első nagy sikeres törökellenes támadó hadjárat / ez rámutatott, hogy a katonai sikerek csak időlegesek lehetnek politikai stabilitás nélkül).	Megállapítás		
		0	1	2
	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–12		
	E1 Rögzíti, hogy Zsigmond uralkodásának második felében megkezdődött a déli végvár vonal kiépítése, és ezzel kapcsolatban megállapítást tesz (pl. A végvár vonal a török előrenyomulás lassítását szolgálta és biztosította a határvédelem első vonalát. / A végvárrendszernek köszönhetően Magyarország még száz évig ellen tudott állni az Oszmán Birodalomnak.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
	E2 Rögzíti, hogy 1444-ben a keresztény hadak vereséget szenvedtek Várnánál és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A várnai csatában elhunyt I. Ulászló, ezzel a Magyar Királyság király nélkül maradt. / A hadjáratot a pápa biztatására indították, megszegve ezzel az 1444-es drinápolyi békét. / Az ütközetet követően az országgyűlés Hunyadi Jánost választotta kormányzónak.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	0	1	2	
E3 Rögzíti az 1456-os nándorfehérvári diadal tényét és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A győzelem hosszabb időre megakadályozta a törökök benyomulását az ország belső területeire. / A csata döntő szerepet játszott az Oszmán Birodalom balkáni terjeszkedésének megállításában.) vagy leírja a diadal menetét.	Rögzítés			
	0	1		
	Megállapítás			
	0	1	2	
E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0-3			
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18		

16. A nemzetiségi kérdés a dualizmus korában (hosszú)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a dualizmus kori nemzetiségi kérdéstről és politikai megközelítésről ír. A források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–4		
	T1 A vizsgázó elhelyezi az eseményeket időben. Rögzíti, hogy a dualista államberendezkedés 1867 és 1918 között állt fent vagy 1868-as nemzetiségi törvény, 1868-as horvát-magyar kiegyezés, 1867-es zsidó egyenjogúsításról szóló törvény, 1895-ös zsidó vallás egyenjogúsításról szóló törvény.	0	1	2
	T2 Rögzíti a fogalmazás két térbeli elemét (pl. Osztrák-Magyar Monarchia, Magyarország, Szerbia, Románia).	0	1	2

Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat (pl. dualizmus, kiegyezés, nemzetiség, nemzetiségi kérdés, autonómia).	0	1	2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat (pl. egy politikai nemzet elve, asszimiláció, emancipáció, államnyelv, anyanyelvi oktatás, Román Memorandum).	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával és saját következtetéseivel támasztja alá (Négy, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás.).	0–12		
	F1 Rögzíti az egy politikai nemzet elvét és lényegi megállapítást tesz (pl. A magyar politikai elit célkitűzése volt, amely a nemzetiségek egyéni jogainak biztosítását elfogadta, de kollektív jogokat vagy autonómiát nem adott. / Az állam vállalta magára a nemzetiségi alsó- és középfokú iskolahálózat fenntartását. / Nemzetiségi kulturális szervezetek működtetésére is volt lehetőség a korban.).	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		
	F2 Rögzíti, hogy a nemzetiségek többnyire homogén tömbökben helyezkedtek el és lényegi megállapítást tesz (pl. A homogén tömbök lassították a természetes asszimilációt. / A kényszerű asszimiláció csak a felsőbb rétegeket érintette. / A magyar politika nem tartózkodott az arányok gyors és erőszakos megváltoztatásától.).	0	1	2
		Rögzítés		
		0	1	
	F3 Rögzíti, hogy a Lex Apponyi bevezette a magyar nyelv kötelező oktatását a nemzetiségi intézményekben és lényegi megállapítást tesz (pl. A rendelkezés során több nemzetiségi iskolát is bezárattak. / A nemzetiségek körében ellenszenvet és felháborodást váltott ki a döntés a magyar kormány irányába. / A magyar politika a nemzetiségi kérdés rendeződését a felgyorsuló asszimilációtól várta.).	0	1	2
		Rögzítés		
		0	1	
	F4 Rögzíti, hogy az izraelita vallás bevett vallássá vált és lényegi megállapítást tesz (pl. A zsidóság azonosult a magyar állameszmével és gyorsan asszimilálódott (főképp a városokban). / Az antiszemitizmus Magyarországon nem játszott komolyabb szerepet a korban. / A zsidóságot csak, mint vallást tartották számon, tehát nemzetiségileg magyarnak tekintették őket továbbra is.).	0	1	2
		Rögzítés		
0		1		
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket.	0–12		
	E1 Rögzíti, hogy 1868-ban megtörtént a horvát-magyar kiegyezés és lényegi megállapítást tesz (pl. Politikai	Rögzítés		
		0	1	

	<p>nemzetnek ismerték el a horvátokat és széles körű belső autonómiát biztosítottak nekik. / Horvátország változatlanul Magyarország társországa maradt. / Nem vált a birodalmon belül Magyarországgal egyenrangú</p>	Megállapítás		
		0	1	2
	<p>E2 Rögzíti, hogy a korszak során a magyar politikai vezetőréteg álláspontja fokozatosan radikalizálódott és lényegi megállapítást tesz (pl. A magyar politikai elit többsége támogatta a nemzetiségek erőszakos asszimilációját a századfordulóhoz közeledvén. / A magyar politikai elit nem tudta megvalósítani az erőszakos asszimilációt, ezért az oktatás területén hoztak szigorúbb törvényeket. / A magyar nemzetiségi politika így is sokkal megengedőbbnek volt tekinthető, mint más, akár nyugat-európai példák.).</p>	Rögzítés		
		0	1	
	<p>E3 Rögzíti, hogy a nemzetiségek álláspontja folyamatosan távolodott a magyar politikai elitéhez képest és lényegi megállapítást tesz (pl. Ezt támogatta a szomszéd anyaországok leplezetlen irredentizmusa is. / Erősödött a nemzeti öntudat és elkezdett kialakulni a nemzetiségi értelmiség. / A század végén már egyre inkább az elszakadást tüzték ki célul az egyes nemzetiségi csoportok.).</p>	Megállapítás		
		0	1	2
		Rögzítés		
			0	1
	<p>E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	Megállapítás		
		0	1	2
<p><i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i></p>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		36		
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		18		

17. Magyarország és a Habsburg Birodalom közjogi viszonya (komplex – korszakokon átívelő)

Műveletek és tartalmak		Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a Magyarország és a Habsburg Birodalom közjogi viszonyának alakulását mutatja be 1687-1918 között. A válasz a forrásrészletek felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel, a vizsgázó az állításait a források és saját ismeretei alapján logikusan és szakszerűen támasztja alá.	0–2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben el-helyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–6

	<p>T1 Rögzít legalább két lényegi időbeli elemet a témához kapcsolódóan (pl. örökös királyság elismerése: 1687, ónodi országgyűlés és trónfosztás: 1707, szatmári béke: 1711, Pragmatica Sanctio: 1723, Mária Terézia uralkodása: 1740-1780, II. József uralkodása: 1780-1790, áprilisi törvények: 1849. április 11., Ferenc József uralkodása: 1848/67-1916, Függetlenségi Nyilatkozat 1849. április 14., a neoabszolutizmus időszaka 1850-1867, Bach-korszak: 1851-1859, a provizórium időszaka: 1861-65, a kiegyezés létrejötte: 1867, Osztrák-Magyar Monarchia megalakulása: 1867, az eckartsauai nyilatkozat: 1918, az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása: 1918).</p>	0	1	2
	<p>T2 Rögzíti az elemzendő események és jelenségek térbeli vonatkozását, és megemlíti az adott korszakra jellemző államformát: Mária Terézia idején a Magyar Királyság a Habsburg Birodalom fennhatósága alá tartozott / A kiegyezést követően létre jött az Osztrák-Magyar Monarchia, élén Ferenc József áll, ami a Magyar Királyság és a Habsburg Birodalom között fennálló kétközpontú alkotmányos monarchiát/dualista államot/reál uniót jelenti. <i>Vagy</i> megemlíti legalább két, a korszakhoz kapcsolódó térbeli elemet (pl. Pozsony, Bécs, Határőrvidék, Erdély, Temesköz/Bánság, Buda).</p>	0	1	2
	<p>T3 A téma kifejtése során ügyel a kronologikus szerkesztésre.</p>	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Használja az alábbi általános fogalmakat (pl. uralkodó, országgyűlés, törvény, alkotmány, király, hadsereg, rendelet, miniszter, birodalom).	0	1	2
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket (pl. örökös királyság, örökös tartomány, alkotmányos monarchia, amnesztia, trónfosztás / detronizáció, felelős kormány, miniszterelnök, abszolutizmus, pátenz, alkotmányosság, jogegyenlőség, szabadságharc, forradalom, dualizmus, perszonalunió, reálunió, passzív ellenállás, közjogi viszony, áprilisi törvények, autonómia, függetlenség, jobbágyfelszabadítás, kiegyezés, olmützi alkotmány, függetlenség, közjogi kérdés).	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá. (Öt, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás).	0–15		
	F1 Az első forrás alapján rögzíti, hogy az 1687-es pozsonyi országgyűlésen a magyar rendek lemondtak a szabad királyválasztás és az ellenállás jogáról, és ezzel kapcsolatos lényegi megállapítást tesz (pl. Ezzel Magyarország a Habsburgok örökös királysága lett; a	Rögzítés		
		0	1	
		Megállapítás		

<p>rendek „hálából” Buda 1686-os felszabadításáért. A nemesi kiváltságok bebiztosításáért, valamint a török kiűzése miatt folytatott háború folytatásának bebiztosításáért mondtak le e két jogról. / I. Lipót uralkodása egyre inkább abszolutista vonásokat mutatott ezt követően. / A katonai Határőrvidék és Erdély területi különállásával Lipót gyengíteni kívánta a magyar rendek befolyását. / Az erőviszonyok így a bécsi udvar felé tolódtak el.).</p>	0	1	2
<p>F2 Rögzíti a Pragmatica Sanctio két legfontosabb elemét: Magyarország örökös királyság voltát kiterjesztik a Habsburg-ház nőágra is, illetve Magyarország és az örökös tartományok közösen, feloszthatatlanul öröklődnek / a perszonálunió felbonthatatlan, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Erre azért volt szükség, mert III. Károlynak nem volt férfi örököse. / Ezzel Mária Terézia trónra léphetett magyar királynőként 1740-től. / A Magyar Korona országai és az örökös tartományok közötti perszonálunió még szorosabbá vált. / Mostantól törvénybe van iktatva Magyarország jogi különállása, de mint a Habsburg Birodalom részeként. / Magyarországnak saját rendjei, törvényei voltak, azonban a had- és külügy közös ügyek lettek. / A rendek ezt a török veszély miatt fogadták el gondolkodás nélkül. / A Pragmatica Sanctio a későbbi évtizedekben a Habsburg-magyar viszony alapját fogja képezni.).</p>	Rögzítés		
	0	1	
	Megállapítás		
<p>F3 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. A Függetlenségi Nyilatkozat kimondja a Habsburg-ház trónfosztását. / Az uralkodó eltörölte Magyarország önálló státuszát.), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A Függetlenségi Nyilatkozat kiadása az olmützi alkotmányra volt válasz a magyarság részéről. / A trónra kerülő Ferenc József az olmützi alkotmány kiadásával Magyarországot tartományi státuszba süllyesztette, azaz elvette jogi különállását. / Az olmützi alkotmány értelmében leválasztásra került Magyarországról több tartomány is, pl. Erdély, Horvátország. / A trónfosztás Magyarország függetlenedésének deklarálását jelentette. / Kossuth a Függetlenségi Nyilatkozatot elfogadtatta a debreceni országgyűléssel, hiszen célja volt a nemzetközi elismerés és/vagy szabadságharc továbbvitele és/vagy az uralkodóval való megegyezés kizárása volt. / A Nyilatkozat nem mondta ki a független Magyarország államformáját, a kérdést nyitva hagyta. / Új kormány alakult meg rövidesen, a Szemere-kormány. / A Függetlenségi Nyilatkozat a nemzetiségekkel való megegyezésen kívül nem ért el érdemi eredményt.).</p>	0	1	2
	Rögzítés		
	0	1	2
<p>F4 Rögzíti a forrás egy lényegi elemét (pl. Ferenc József visszavonta az olmützi alkotmányt 1851-ben. És/vagy Magyarországon újra abszolutisztikus módon folyt az irányítás.), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Ezt az időszakot neoabszolutizmusnak szokás nevezni. / Magyarország megmaradt tartományi</p>	Rögzítés		

	<p>státuszban, amit jól mutat, hogy Magyarország irányításáért az osztrák belügyminiszter felelt. / Erdélyt, Horvátországot és Délvidéket újra leválasztották az országról. / Ferenc József a jogeljátszás elvére hivatkozva vezette be a neoabszolutizmust. / 1859-ig erőszakos módszerekkel fenntartott, centralizáló, germanizáló államhatalom kiépítésén fáradozott Ferenc József és Alexander Bach belügyminiszter. / A magyarok különböző módon tiltakoztak a rendszer ellen, melyek közül a Deák Ferenc vezette passzív ellenállás volt a legeredményesebb. / Az 1860-as évek elején kül- és belügyi válságok miatt az udvar enyhített az erőszakos módszereken, a közeledés megindult a magyarok felé. / 1867-re mindkét félnek szüksége volt a kiegyezésre.).</p>	0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
		Rögzítés		
	<p>F5 Rögzíti, hogy IV. Károly lemondott a magyar államügyekben való részvételről, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A lemondásával felbomlott az Osztrák-Magyar Monarchia, és a népköztársaság kikiáltásával Magyarország kivált az Osztrák-Magyar Monarchiából, ezzel megszűnt a Habsburgokkal a közjogi viszony. / Magyarország kikerült a Habsburgok fennhatósága alól, és független állam lett. / A független Magyarországon kikiáltotta a népköztársaságot a Károlyi-kormány, a Magyar Nemzeti Tanács vezetésével. / A pacifista IV. Károly utolsó próbálkozása a Monarchia egyben tartására egy manifesztum volt, föderális államszövetségi tervvel. / IV. Károly manifesztuma ellenére az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlott, helyén független nemzetállamok alakultak meg, melynek egyike volt a Magyar Népköztársaság. / Az eckartsauai nyilatkozat szövege nem volt egyértelmű, jól mutatja ezt, hogy erre hivatkozva kívánt visszatérni a magyar trónra kétszer is 1921-ben.).</p>	0	1	
		Megállapítás		
		0	1	2
		Rögzítés		
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	<p>A vizsgázó feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket</p>	0–15		
		Rögzítés		
	<p>E1 Rögzít egy közjogi viszonyt érintő tény a Rákóczi-szabadságharc alatt (pl. Az ónodi országgyűlésen kimondták a Habsburg-ház trónfosztását. / A szatmári béke garantálta Magyarország birodalmon belüli különállását és szabadságát.), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. A trónfosztással II. Rákóczi Ferenc elvágta az uralkodóval való megegyezés lehetőségét, és a magyar trónt így fel tudta ajánlani egy lehetséges külföldi szövetségesnek. / A szatmári béke egy kompromisszumos béke volt a magyar rendek és az uralkodó között. Amnesztiáért és más engedményekért cserébe fenntartották az örökös királyságot és az ellenállási jog eltörését. / A korábban az udvar javára elbillent erőviszonyok újra egyensúlyba kerültek a magyarság javára. / A Rákóczi-szabadságharc keretén belül nem tudta kivívni függetlenségét a magyarság, de Magyarország</p>	0	1	
		Megállapítás		

	birodalmon belüli különállása megmaradt. / Erdélyt, a Határőrvidéket és a Temesközt továbbra sem csatolták	0	1	2
E2 Rögzíti, hogy II. József nem koronáztatta meg magát magyar királyként és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Mivel az örökös királyság elve legitímálta uralmát. / Az uralkodó nem kívánt esküt tenni a koronázási feltételekben szereplő rendi jogok betartására, amit a magyar rendek sérelemként értékelték a koronázás elmaradását. / A Szent Koronát II. József Bécsben őriztette, majd pedig csak uralkodása végén került vissza Budára. / A Szent Korona az uralkodót és a rendeket együttesen testesítette meg a kor felfogásában. / A magyarság különállását a Habsburg Birodalomtól II. József nem ismerte el. / Felvilágosult abszolutista uralkodóként rendeleteiben a rendi jogokat kívánta gyengíteni, míg a birodalmat pedig centralizálni. / II. József az egységes összbirodalom részeként tekintett Magyarországra. / Uralkodása végén rendeletei nagy részét visszavonta, Magyarországon pedig helyreállították a rendi kormányzást.).	Rögzítés			
	0	1		
	Megállapítás			
	0	1	2	
E3 Rögzíti, hogy az áprilisi törvények nem kérdőjelezték meg a birodalmi egységet, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Az uralkodó írta alá, amiből következően a magyarok elfogadták a király uralmát, Magyarország pedig a birodalom része maradt. / Azonban nem tisztázták bővebben Magyarország és a többi tartomány közötti viszonyt. / A viszonyt még mindig a Pragmatica Sanctio határozta meg, azaz perszonálunió állt fenn közös királlyal, had- és külüggyel. / A közös had- és külügy ellenére a magyar kormányban volt hadügyminiszter, és külüggyel foglalkozó király személye körüli miniszter is. / A közjogi viszony és a birodalmon belüli helyzet tisztázására későbbi törvényeket tervezett a magyar országgyűlés, de a szabadságharc kitörése miatt ezekre nem került sor.).	Rögzítés			
	0	1		
	Megállapítás			
	0	1	2	
E4 Rögzíti, hogy a kiegyezéssel létrejött az Osztrák-Magyar Monarchia és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Az új államforma a Magyar Királyság és a Habsburg Birodalom között fennálló kétközpontú alkotmányos monarchiát / dualista államot / reáluniót jelenti, innen tekintjük a dualizmus kezdetét (1867-1918). / A kiegyezés törvénykönyve az áprilisi törvényeken, a közjogi viszony és a birodalmi egység pedig a Pragmatica Sanctión alapult: közös uralkodó, közös had- és külügy, ezek fedezésére csatlakozott pedig a közös pénzügy. / Mindkét államnak külön	Rögzítés			
	0	1		
	Megállapítás			

	országgyűlése, kormánya és alkotmánya volt, de az uralkodó előszentesítési joggal rendelkezett Magyarországon. / Ferenc Józsefet megkoronázták magyar királynak, az első dualizmusa kori magyar miniszterelnök pedig gróf Andrássy Gyula lett. / Magyarország visszanyerte alkotmányosságát és jogi különállását, de az erőviszonyok Ausztria felé tolódtak el ismételt. / A kiegyezés nem jelentett teljes függetlenséget, ugyanakkor reális kompromisszum volt. / Magyarországhoz visszacsatolták Erdélyt és a Szerb Vajdaságot, a Határőrvidék felszámolása megkezdődött. / A kiegyezés értékeléséről szóló vita, a közjogi kérdés a korszak egészén át meghatározta a politikai közbeszédet.).	0	1	2
	E5 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	0-3		
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM				22

18. XX. századi magyarországi kommunista hatalomátvételek (komplex – összehasonlító)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó a Tanácsköztársaságot és a Rákosi korszakot veti össze a megadott szempontok szerint A válasz a forrásrészletek felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben el-helyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését.	0–8		
	T1 Azonosítja az összehasonlítandó események egyikének időszakát, és megemlíti egy ezzel kapcsolatos időbeli elemet (pl. Tanácsköztársaság létrejötte és bukása (1919. március 21. - 1919. augusztus 1.), Vix - jegyzék (1919. március 20.), Földrendelet (1919.április.03.), Clemenceau jegyzéke (1919. június 13.)).	0	1	2
	T2 Azonosítja az összehasonlítandó események párjának másik időszakát és megemlíti egy ezzel kapcsolatos időbeli elemet: (pl. a Rákosi korszak kezdete és vége (1948/49 – 1953/56), kékcédulás választások (1947), Magyar Dolgozók Pártjának megalakulása (1948. június), kommunista alkotmány kiadása (1949)).	0	1	2
	T3 Rögzíti az összehasonlítandó események egyikének két térbeli elemét: (pl. Magyarország, Duna melletti felkelés, bécsi Antibolsevista Comité megalakulása, Szegeden ellenforradalmi kormány létrejötte).	0	1	2

	T4 Rögzíti az összehasonlítandó események párjának másik két térbeli elemét: Magyarország a korszakban a szovjet blokk része volt. <i>Vagy</i> megemlíti egy szocialista iparvárost / iparvidéket (pl. Tiszaújváros, Kazinczbarcika, Dunaujváros).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K1 Használja az alábbi általános fogalmakat (pl. állam, kommunizmus / szocializmus, gazdaság, társadalom, háború, forradalom).	0	1	2
	K2 Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket (pl. államosítás, szövetkezet, népbiztosok, Forradalmi Kormányzótanács, Lenin fiúk egypártrendszer, proletárdiktatúra, szalámitaktika, SZÉB, ÁVO, ÁVH, tervgazdaság).	0	1	2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá. A forráspárok között párhuzamot von. (Három, egymással összefüggő, a téma logikus kifejtését alátámasztó rögzítés és megállapítás).	0–12		
	F1 Az első források alapján rögzíti a két téma lényegi elemeit: 1919. március. 22.-én Károlyi lemond, így az országban megkezdődik a proletárdiktatúra és rögzíti, hogy az 1947-es kékcédulás választások következményeképp győzött a Magyar Kommunista Párt. Ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. A Tanácsköztársaság megalakulása a szociáldemokraták és a Kommunisták Magyarországi Pártja titkos együttműködése következményeként jött létre, míg Rákosi Mátyás hatalomátvételének előzményei a választási csalások, majd a többpártrendszer fokozatos leépítése. / Egyik hatalomátvétel sem a demokratikus választások útján ment végbe.).	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
	F2 A forráspár alapján rögzíti a két téma lényegi elemeit, a Tanácsköztársaság idején igyekeztek teljes mértékben államosítani a magántulajdonban lévő földek mennyiségét és a Rákosi korszakban 1949-től az állam arra törekedett, hogy a parasztokat minél gyorsabban termelészövetkezetekbe kényszerítse, ezzel államosítva a termelőföldeket. Ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. Mindkét időszak alatt belekényszerítették a parasztokat a közös gazdálkodásba, termelészövetkezeteket hoztak létre	Rögzítés		
		0	1	2
Megállapítás				

Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	számukra. / Mindkét rendszer a nehézipari termelésre szeretett volna berendezkedni, amit a mezőgazdasági szektor bevételeiből akartak fedezni. / A Tanácsköztársaság idején ez a folyamat gyorsan haladt, míg a Rákosi korszakban három lépcsőben alakult a térszerkesztés. / A Tanácsköztársaság idején sikertelen volt a teljes földállomány állami kézbe való áthelyezése, míg a Rákosi-korszakban szinte teljeskörűen lezajlott a folyamat.).	0	1	2
	F3 A forráspár alapján rögzíti a két téma lényegi elemeit, a Tanácsköztársaság ideje alatt a Forradalmi Kormányzótanács rendeletekkel, gyors lépésekben igyekezte átalakítani a kapitalista, illetve demokratikus berendezkedést és a Rákosi diktatúra alatt 1949-ben létrehoztak egy új alkotmányt, innentől beszélünk Magyar Népköztársaságról. Ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. Mindkét rendszer a szovjet kommunista példát veszi alapul, így a három hatalmi ág egy kézben összpontosult. / Míg Rákosi ki tudta építeni a totális diktatúrát, mint politikai berendezkedés, addig a Tanácsköztársaság idő hiányában csak megkezdte ezen folyamatot, ami a 134. napon abba is maradt. / A Tanácsköztársaság idején nem léphetett hatályba a rendszer által elfogadott alkotmány, míg a Rákosi-rendszerben már igen.).	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
	A vizsgáló feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket. Párhuzamot von a forrásokban nem szereplő lényeges tények között.	0–16		
	E1 Rögzíti a két témához kapcsolódó, a forrásokban nem szereplő tény, az első világháború után az orosz hadifoglyokkal hazaérkező bolsevik csoport szovjet-orosz pénzügyi támogatással - vette át a hatalmat Kun Béla vezetésével, és a második világháborút követően a SZEB-en keresztül támogatta a Szovjetunió, valamint a keleti blokkba tartozó országok a Magyar Kommunista Pártot az egypárti diktatúra kiépítésében. Ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. Mindkét rendszer orosz területről érkező befolyás hatására kerül hatalomra, azonban a Tanácsköztársaság közvetett szovjet-orosz támogatással, míg Rákosi Mátyás rendszere pedig közvetlen támogatással alakult ki.).	Rögzítés		
		0	1	2
		Megállapítás		
	E2 Rögzít egy, a forrásokban nem szereplő tény, a Tanácsköztársaság idején a rendszer védelmére a Lenin-fiúk szolgáltak, míg a Rákosi rendszer alatt előbb az ÁVO majd az ÁVH lett felépítve, mint titkos állami erőszakszervezet. Ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. Mindkét korszakban szovjet mintára hoztak létre erőszakszervezeteket. / Mindkét esetben ideológiai alapon nyugvó - a társadalom folytonos terrorban tartására és megfélemlítésére szolgáló - erőszakszervezeteket alakítottak ki.).	Rögzítés		
		0	1	2
Megállapítás				
E3 Rögzíti a két témához kapcsolódó, a forrásokban nem szereplő tény, a Tanácsköztársaság végén a Forradalmi	Rögzítés			

Kormányzótanács nem tartotta be az előzetes ígéreteit, katonai próbálkozásai pedig kudarcba fulladtak, így végül a népbiztosok lemondtak a kormányzásról. <i>vagy</i> A Forradalmi Kormányzótanács vesztét a Vix-jegyzék okozta, ami külső irányból érkezett. <i>és</i> A Rákosi-korszak bukását Sztálin 1953-as halála idézte elő, amely egy átmeneti enyhüléshez vezetett a keleti blokk országaiban. <i>vagy</i> A Rákosi-korszak az 1956-os forradalom és szabadságharccal ért véget. Ezekkel kapcsolatban összehasonlító megállapítást tesz (pl. A Tanácsköztársaság külföldi nyomásra mondott le a hatalmáról míg a Rákosi-korszaknak a nép elégedetlenségéből fakadó forradalma vetett véget.).	0	1	2
	Megállapítás		
	0	1	2
E4 Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzést.	0-4		
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>			
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM			44
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM			22